วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.2 May - Aug 2022

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ในจังหวัดสกลนคร

PREVENTION BEHAVIORS OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19) OF ELDERLY WITH DIABETES MELLITUS IN SAKON NAKHON PROVINCE

Received: June 17, 2022
Revised: July 27, 2022
Accepted: July 31, 2022

ประภัสสร เรืองฤๅหาร[1], วรินท์มาศ เกษทองมา[2*], วุธิพงศ์ ภักดีกุล[2]
Prapatsorn Ruengrueharn[1], Warinmad Kedthongma[2*], Wuttiphong Phakdeekul[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวางนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานในจังหวัดสกลนคร จำนวน 347 คน ระหว่างเดือนมีนาคม-ธันวาคม 2564 รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ในจังหวัดสกลนคร ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.20 มีอายุเฉลี่ย 69 ปี (SD = 6.90) ระยะเวลาการป่วยเป็นโรคเบาหวานเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 66.30 ไม่มีโรคแทรกซ้อน ร้อยละ 79.00 นอกจากนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.80 มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.80 มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.00 และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.70

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, โรคเบาหวาน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

[1] นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
Student in Master of Public Health Program, Faculty of Public Health, Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus.
[2] อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
Lecturer, Faculty of Public Health, Kasetsart University Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus.
*Corresponding author E-mail: warinmad.k@ku.th

Abstract

This Cross-sectional descriptive study aimed to study the prevention behavior of coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in 347 elderly with diabetes in Sakon Nakhon province between March 2021 to December 2021. Data were collected by interview form with reliability 0.85 All data were analyzed of personal factors, perceptions, knowledge and attitudes concerning prevention behaviors of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) of elderly with diabetes mellitus in sakon nakhon province by Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation, Median , Interquartile range (IQR), Minimum, and Maximum.

The results showed that most of elderly were female 71.20 %, mean age 69 years (SD = 6.90), mean duration of diabetes less than 10 years 66.30 %, no complications 79.00%. In addition, most of elderly had perception of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) prevention at moderate level 73.80%, knowledge of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) prevention at high level 54.80%, attitude of COVID-19 prevention at moderate level 59.00%, and self-protection Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) at moderate level 65.70%

Keywords: Elderly, Diabetes, Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)

บทนำ

องค์การอนามัยโลก ได้ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (Coronavirus Disease 2019; COVID-19) เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ[1] การป้องกันโรคเบื้องต้น ได้แก่ การล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากอนามัย ปิดปากจมูกเมื่อไอจาม รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่เสมอ และหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับคนที่แสดงอาการของโรคทางเดินหายใจ เช่น ไอ และจาม[2] จากการระบาดทำให้ทั่วโลกยังคงมีการตรวจพบติดเชื้อรายใหม่และมีจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นทุกโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวาน[3] โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชน[4] การศึกษาทางคลินิกพบว่าผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ จะมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตและต้องใช้เวลารักษาตัวในโรงพยาบาลนานกว่าคนปกติ[5,6] จำนวนผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นเบาหวานในจังหวัด สกลนครมีมากถึง 35,497 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.20 ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ป่วยเบาหวานทั้งหมด[7]

ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน จะนำมาซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.2 May - Aug 2022

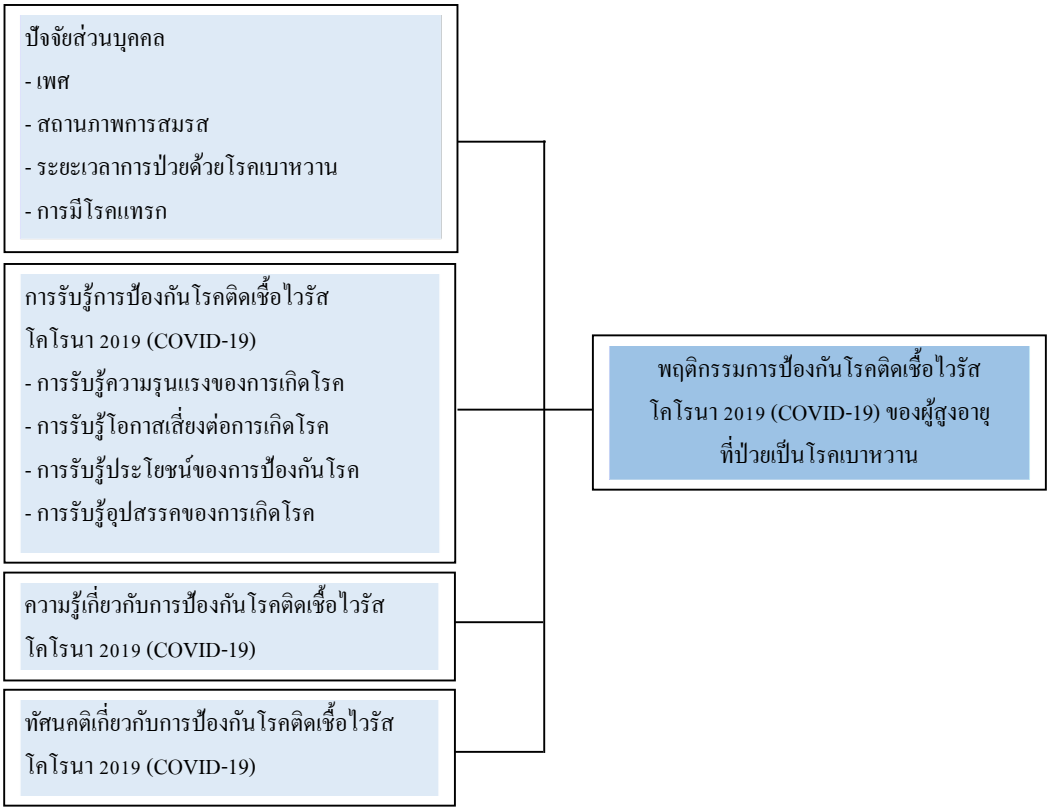
ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตลอดจนเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบการให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในกลุ่มผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นเบาหวานได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน โดยใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ของ Becker (1974)[8] เป็นแนวทางในการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยร่วมที่เป็นตัวแปรต้น ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับ ด้านความรุนแรงของการเกิดโรค ด้านความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ด้านประโยชน์ของการป้องกันโรค ด้านอุปสรรคในการป้องกันโรค ความรู้เกี่ยวกับโรค และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการป้องกันการติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) [9]

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 35,497 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรประมาณค่าเฉลี่ยประชากรเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของ Dattalo (2008) คำนวณได้จากสูตร[10] ดังนี้

$$n = \frac{NZ^2{}_{\alpha/2}\sigma^2}{e^2(N-1)+Z^2{}_{\alpha/2}\sigma^2}$$

ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้จึงใช้จำนวนตัวอย่าง ได้จำนวน 312 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถาม จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มจากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ร้อยละ 10 ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 347 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีรายละเอียด ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการป่วยด้วยโรคเบาหวาน การมีโรคแทรกซ้อน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน แบบสอบถามส่วนนี้ มีลักษณะข้อคำถามชนิดเลือกตอบ ประกอบด้วย 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่ทราบ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ข้อคำถามเป็นการถามเพื่อวัดทัศนคติการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยโรคเบาหวาน ผู้วิจัยได้ปรับสร้างตามแบบการวัดการประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's scale)โดยกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 การรับรู้การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นลักษณะการเลือกตอบข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม มี 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นลักษณะการเลือกตอบข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามมี 3 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงปริมาณ นำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ปรับปรุง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา ผลการทดสอบความตรงของเครื่องมือเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ค่า IOC ที่ได้ เท่ากับ 0.94 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ผลจากการคำนวณค่าความเที่ยงของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.85

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ในจังหวัดสกลนคร ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร รหัสรับรองการวิจัยเลขที่ SKN REC 2021 – 016 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2564

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.20 อายุเฉลี่ย 69 ปี (SD = 6.90) มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 67.40 กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการป่วยเป็นโรคเบาหวานเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 66.30 ส่วนมากไม่มีโรคแทรกซ้อน ร้อยละ 79.00 จากการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์บางรายมีโรคแทรกซ้อนอื่น เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคไต โรคหัวใจ เป็นต้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	100	28.80
	หญิง	247	71.20
อายุ	Mean = 68.76, S.D. = 6.90, Min = 60, Max = 91		

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	9	2.60
คู่	234	67.40
หม้าย	98	28.30
หย่าร้าง	6	1.70
ระยะเวลาการป่วยด้วยโรคเบาหวาน		
< 10 ปี	230	66.30
10 - 20 ปี	91	26.20
21 ปีขึ้นไป	26	7.50
($\overline{X}$ = 9.78 , S.D. = 6.92 , Min = 1 , Max = 30)		
การมีโรคแทรกซ้อน		
มี	73	21.00
ไม่มี	274	79.00

2. การรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากการรับทราบและตีความหมายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตนเองจากโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของแต่ละบุคคลนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.80 อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และด้านการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 79.00 และ 85.90 ตามลำดับ สำหรับด้านการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และด้านการรับรู้อุปสรรคต่อการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.50 และ 53.90 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2 – 6

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ	(30.00 - 43.67 คะแนน)	86	24.80
ระดับการรับรู้ปานกลาง	(43.68 - 57.35 คะแนน)	256	73.80
ระดับการรับรู้สูง	(57.36 - 71.00 คะแนน)	5	1.40
($\bar{X}$ = 47.26, S.D.= 6.01, Median = 2.00, IQR = 1.00 , Min = 30 , Max = 71)			

ตารางที่ 3 ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ	(2.00 - 4.00 คะแนน)	274	79.00
ระดับการรับรู้ปานกลาง	(4.01 - 6.00 คะแนน)	72	20.70
ระดับการรับรู้สูง	(6.01 - 8.00 คะแนน)	1	0.30
($\bar{X}$ = 1.21 , S.D. = 0.41 , Median = 1.00 , IQR = 0.25 , Min. = 2 , Max. = 8)			

ตารางที่ 4 ระดับการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ	(2.00 - 4.00 คะแนน)	298	85.90
ระดับการรับรู้ปานกลาง	(4.01 - 6.00 คะแนน)	48	13.80
ระดับการรับรู้สูง	(6.01 - 8.00 คะแนน)	1	0.30
($\bar{X}$ = 1.14 , S.D. = 0.35 , Median = 1.00 , IQR = 0.00 , Min. = 2 , Max. = 8)			

ตารางที่ 5 ระดับการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับการรับรู้การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ	(2.00 - 4.00 คะแนน)	136	39.20
ระดับการรับรู้ปานกลาง	(4.01 - 6.00 คะแนน)	196	56.50
ระดับการรับรู้สูง	(6.01 - 8.00 คะแนน)	15	4.30
($\bar{X}$ = 1.65 , S.D. = 0.56 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 2 , Max. = 8)			

ตารางที่ 6 ระดับการรับรู้อุปสรรคต่อการเกิดโรคป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019(COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับการรับรู้อุปสรรคต่อการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ต่ำ	(2.00 - 4.00 คะแนน)	139	40.10
ระดับการรับรู้ปานกลาง	(4.01 - 6.00 คะแนน)	187	53.90
ระดับการรับรู้สูง	(6.01 - 8.00 คะแนน)	21	6.10
($\bar{X}$ = 1.65 , S.D. = 0.58 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 2 , Max. = 8)			

3. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับสูง ร้อยละ54.80 ($\bar{X}$ = 10.10 , S.D. = 2.47) รองลงมาคือ ความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.00 และความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 22.20 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ต่ำ	(5.00 - 7.70 คะแนน)	77	22.20
ระดับความรู้ปานกลาง	(7.71 - 10.40 คะแนน)	80	23.00

ตารางที่ 7 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน (ต่อ)

ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้สูง	(10.41 - 13.00 คะแนน)	190	54.80
($\bar{X}$ = 10.10 , S.D. = 2.47 , Median = 3.0 , IQR = 1.00 , Min. = 5 , Max. =13)			

4. ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ระดับปานกลาง ร้อยละ 59.00 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนคติด้านความรู้คิด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ไม่ดี ร้อยละ 68.90 ทัศนคติด้านความรู้สึก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.90 และทัศนคติด้านการพร้อมกระทำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.60 ตามลำดับ ดังตารางที่ 8 – 11

ตารางที่ 8 ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับทัศนคติไม่ดี	(15.00 – 23.67 คะแนน)	45	13.00
ระดับทัศนคติปานกลาง	(23.68 – 32.34 คะแนน)	205	59.00
ระดับทัศนคติดี	(32.35 – 41.00 คะแนน)	97	28.00
($\bar{X}$ = 29.45 , S.D. = 5.68 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 15 , Max. = 41)			

ตารางที่ 9 ระดับทัศนคติด้านการรู้คิดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับทัศนคติทัศนคติด้านการรู้คิด		จำนวน	ร้อยละ
ระดับทัศนคติไม่ดี	(5.00 – 7.33 คะแนน)	239	68.90
ระดับทัศนคติปานกลาง	(7.34 – 9.66 คะแนน)	39	11.20
ระดับทัศนคติดี	(9.67 – 12.00 คะแนน)	69	19.90
($\bar{X}$ = 1.51 , S.D. = 0.80 , Median = 1.00, IQR = 1.00 , Min. = 5 , Max. = 12)			

ตารางที่ 10 ระดับทัศนคติด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับทัศนคติด้านความรู้สึก		จำนวน	ร้อยละ
ระดับทัศนคติไม่ดี	(5.00 – 8.67 คะแนน)	44	12.70
ระดับทัศนคติปานกลาง	(8.68 – 12.34 คะแนน)	232	66.90
ระดับทัศนคติดี	(12.35 – 16.00 คะแนน)	71	20.50
($\bar{X}$ = 2.07 , S.D. = 0.57 , Median = 2.00, IQR = 1.00 , Min. = 5 , Max. = 16)			

ตารางที่ 11 ระดับทัศนคติด้านการพร้อมกระทำเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน จำแนกรายด้าน

ระดับทัศนคติด้านการพร้อมกระทำ		จำนวน	ร้อยละ
ระดับทัศนคติไม่ดี	(7.00 – 11.33 คะแนน)	144	41.50
ระดับทัศนคติปานกลาง	(11.34 – 15.66 คะแนน)	186	53.60
ระดับทัศนคติดี	(15.67 – 20.00 คะแนน)	17	4.90
($\bar{X}$ = 2.07 , S.D. = 0.57 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 7 , Max. = 20)			

5. พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.70 เมื่อแยกเป็นรายด้านแล้วนั้น พบว่า พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาล ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.90 และพฤติกรรมการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 44.10 ตามลำดับ ดังตารางที่ 12 – 14

ตารางที่ 12 ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)		จำนวน	ร้อยละ
ระดับพฤติกรรมต่ำ	(20.00 - 25.67 คะแนน)	67	19.30
ระดับพฤติกรรมปานกลาง	(25.68 - 31.34 คะแนน)	228	65.70
ระดับพฤติกรรมสูง	(31.35 - 37.00 คะแนน)	52	15.00
($\bar{X}$ = 1.95 , S.D. = 0.58 , Median = 2.00, IQR = 0.00 , Min. = 20 , Max. = 37)			

วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2565
Research and Development Health System Journal
Vol.15 No.2 May - Aug 2022

ตารางที่ 13 ระดับพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาล ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาล		จำนวน	ร้อยละ
ระดับพฤติกรรมต่ำ	(5.00 - 7.33 คะแนน)	63	18.20
ระดับพฤติกรรมปานกลาง	(7.34 - 9.66 คะแนน)	180	51.90
ระดับพฤติกรรมสูง	(9.67 - 12.00 คะแนน)	104	30.00
($\bar{X}$ = 2.11, S.D. = 0.68 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 5 , Max. = 12)			

ตารางที่ 14 ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายด้าน ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายด้าน		จำนวน	ร้อยละ
ระดับพฤติกรรมต่ำ	(14.00 - 18.33 คะแนน)	153	44.10
ระดับพฤติกรรมปานกลาง	(18.34 - 22.66 คะแนน)	147	42.40
ระดับพฤติกรรมสูง	(22.67 - 27.00 คะแนน)	47	13.50
($\bar{X}$ = 1.69 , S.D. = 0.69 , Median = 2.00 , IQR = 1.00 , Min. = 14 , Max. = 27)			

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.20 สถานภาพสมรสร้อยละ 67.40 กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการป่วยเป็นโรคเบาหวานเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 66.30 ส่วนมากไม่มีโรคแทรกซ้อน ร้อยละ 79.00 จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามบางรายมีโรคแทรกซ้อนอื่น การรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.80 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.80 ความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 23.00 ความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 22.20 ตามลำดับ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ระดับปานกลาง ร้อยละ 59.00 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.70

อภิปรายผลการวิจัย

การรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.80 ($\bar{X}$ = 47.26 , S.D. = 6.01) จากข้อค้นพบดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการศึกษานารีมะห์ แวปูเตะ และคณะ (2021)[11] ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ระวิ แก้วสุกใส และคณะ (2564)[12] ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของภัคณัฐ วีรขจร และคณะ (2564)[13] ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)และยังสอดคล้องกับ Liu et al. (2020)[14] การยอมรับพฤติกรรมป้องกันระหว่างการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในจีนและอิสราเอล การศึกษาพบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีผลต่อการยอมรับพฤติกรรมป้องกันของผู้คน ดังข้อค้นพบสรุปได้ว่า การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรค และการรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันตนเองจากการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรค ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับที่สามารถทำให้ตนเองมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ระวิ แก้วสุกใส และคณะ (2564) [12] ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.29 คะแนน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลี เกื้อนพกุล และคณะ (2564)[15] ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา มีความรู้เรื่องโรคอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชลลดา บุตรวิชา (2560)[16] ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สมใจ อ่อนละเอียด (2564)[17] ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.00 ($\bar{X}$ = 29.45 , S.D. = 5.68) จากข้อค้นพบดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฏฐวรรณ คำแสน (2564)[18] ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของดรัญชนก พันธ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา (2564)[19] ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติระดับปานกลาง และทัศนคติเกี่ยวกับการ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.70 ($\bar{X}$ =1.95 , S.D.= 0.58) จากข้อค้นพบดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการศึกษาของระวิ แก้วสุกใส และคณะ (2564)[12] ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จรรยา ธัญน้อม (2562)[20] ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ จารุเพ็ญ ภูจอมจิตร (2565)[21] พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวรุ่ง เยาวกูล และคณะ (2565)[22] ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า อสม.ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้อยู่ในระดับสูงนั้น ควรนำข้อมูลไปวิเคราะห์ วางแผนกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานอย่างถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เสริมสร้างการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อใช้ในการวิจัย และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ให้ข้อมูลในการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. WHO, & China. (2020). Report of the WHO-China joint mission on coronavirus disease 2019 (COVID-19). Brazilian Journal of Implantology and Health Sciences, 2(3).

2. คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). ความรู้พื้นฐาน COVID-19 ตอนที่ 1 โรคโควิด-19 การติดเชื้อ การป่วย การดูแลรักษา การป้องกันการแพร่เชื้อและการติดเชื้อ แพทย์โรคติดเชื้อและระบาดวิทยา. คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2564 จาก http://phoubon.in.th/covid-19.pdf.
3. สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย. (2560). แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน 2560. สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร บริษัท ร่มเย็น มีเดีย จำกัด
4. Kedthongma W. & Phakdeekul W. (2022). Effects on Mental Health and Subjective Well-being of Thai Marriages with Foreigners During COVID-19 Pandemic. Positive Psychology and Wellbeing, 6(1), 863-870.
5. ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019. (2564). สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.moicovid.com/.
6. Bode, B., Garrett, V., Messler, J., McFarland, R., Crowe, J., Booth, R., & Klonoff, D. C. (2020). Glycemic characteristics and clinical outcomes of COVID-19 patients hospitalized in the United States. Journal of diabetes science and technology, 14(4), 813-821.
7. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร. (2564). งานผู้สูงอายุและโรคเรื้อรังกับแนวทางการดำเนินงาน. สกลนคร: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร.
8. Becker. (1975) “as cited in” Piyanood Kawerung (2007). Health Believes and Health Care Behaviors of Elderly in Doklumduan Soceity, Khubua Subdistrict, Maung District, Ratchaburi Province. Bachelor of Science. Nakhon Pathom Rajabhat University.
9. กรมควบคุมโรค. (2564). แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง. สืบค้นเมื่อ15 ตุลาคม 2564 จากhttps://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/int_protection_030164.pdf.
10. Dattalo, P. (2008). Determining sample size: Balancing power, precision, and practicality. Oxford university press.
11. นารีมะห์ แวปูเตะ, คันธมาทน์ กาญจนภูมิ และ กัลยา ตันสกุล. (2564). พฤติกรรมการป้องกันโรคจากไวรัสโคโรนา 2019ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน, 3(2), 31-39.
12. ระวิ แก้วสุกใส, รังสฤษฎ์ แวดือราแม, พรทิวา คงคุณ, อัชฌา สุวรรณกาญจน์ และ กรรณภา ไชยประสิทธิ์ (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 8(2), 67-79.

13. ภัคณัฐ วีรขจร, ภัคณัฐ วีรขจร,โชคชัย ขวัญพิชิต, กิตติพร เนาว์สุวรรณ์ และนภชา สิงห์วีรธรรม (2564). การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของกำลังพลที่ปฏิบัติงานสายแพทย์ ศูนย์อำนวยการแพทย์ จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 3(3), 106-117.
14. Liu, X. J., & Mesch, G. S. (2020). The adoption of preventive behaviors during the COVID-19 pandemic in China and Israel. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(19), 7170.
15. มาลี เกื้อนพกุล. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ของบุคลากรและนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. Nursing Journal of the Ministry of Public Health NJPH, 31(2), 81.
16. ชลลดา บุตรวิชา. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ของผู้สูงอายุในชมรมเสริมสร้างสุขภาพและสิ่งแวดล้อม. (สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต/ศิลปศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกริก.
17. สมใจ อ่อนละเอียด. (2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุพฤตพลัง จังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 14 (3), 333-345.
18. ณัฐวรรณ คำแสน. (2021). ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ของราษฎรที่อาศัยอยู่ในอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2564
19. ดรัญชนก พันธ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. (2564). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกัน
1. โควิด 19 ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ศรีนครินทร์เวชสาร, 36(5), 597-604.
20. จรรยา ธัญน้อม. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จังหวัดลำพูน. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมล้านนา, 9(1), 34-46.
21. จารุเพ็ญ ภูจอมจิตร. (2565). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของโรงพยาบาลสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ, 15(1), 86-100.
22. ดาวรุ่ง เยาวกูล, ปาจรีย์ อับดุลลากาซิม และนิภา มหารัชพงศ์. (2565). ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตสุขภาพที่ 6. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ ปีที่ 15 (3), 257–272